

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XI. De Litis contestatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tentiam perveniri, non esse perpetuum. Nam si forte de morte testium timeatur, vel absentia diuturna, cum civiliter est agendum, ne veritas occultetur, & probationis copia fortuitis casibus subtrahatur, senes, & valetudinarij, & alij testes de quibus ex probabili causa timeatur, etiam sine non contestata sunt admittendi, seu pars conventa sit contumax, seu sine dolo sit absens, ut conveniri non possit.

Quis testes examinandi ad perpetuam rei memoriam, debet intra annum vel convenire adversarium, vel examen denunciare. h. d.

Debet a tamen actor intra annum, ex quo facultas sibi data fuerit, adversarium convenire, aut saltem hujusmodi testimonium eidem denunciare, alioquin attestations sic recepta non valdebut, ne forte hoc procurratur in fraudem, ut scilicet processu temporis exceptiones legitimae ad repellendum testes, vel alia, locum habere non possint.

Nota ex isto s. bonam regulam ad cognoscendum, quando non est necessaria litis contestatio. h. d.

Sunt b. & alij casus, in quibus absque litis contestatione legitime possunt testes produci, & lis sententia terminari: quos tam ex his, quae supra de contumacia diximus, quam etiam ex aliis locis cognoscere licebit. Et generaliter, ubique libellus non exigitur, aut jus agendi contra certam personam non dirigitur, litis contestatio non est necessaria.

DE JURAMENTO CALVMNIAE.

TITVLVS XII.

Recusans subire juramentum calumniae, cadit ab actione, & non habetur pro confessio. h. d.

Sed ut veritate pravaria judicia expediantur, institutum est, ut litigatores in exordio litis de calumnia vitanda jurare debeant. Quod juramentum si quis praestare recusaverit, actor quidem ab instituta cadet actione, & pro confessio reus habendus erit.

In causa sua Ecclesia clericus non cogitur jurare de calumnia, sed in propriis: quo casu jurat propositus tantum scripturam, non taliter. h. d.

In hac tamen parte quibusdam casibus clericis jura perpererunt. Venerunt d. enim, ne dum propterea Ecclesiae causa peragitur, in conspectu illorum praetatis hujusmodi subire jurandum cogantur, licet in propriis causis hujusmodi privilegio minime gaudere noscantur. Sed & quo casu hoc juramentum subire vel permittuntur praetati, vel jubentur, non taliter, sed tantum propositis scripturis id implebitur.

Notae etiam in causis spiritualibus juratur de calumnia. h. d.

In causis spiritualibus olim de calumnia minime juramentum compertum est, novissime sancitum est, ut in eis id eod. ceteris constitutum est, observari debeat.

Etiam procuratores jurare de calumnia tenentur, quando eorum iudici videntur. h. d.

Non tantum principales, verum etiam procuratores g. & syndici b. hujusmodi juramentum suscipere debent, a dominis instructi fuerint: aut post hoc praestitum juramentum deputati fuerint: nec enim illud intra certa iudicii tempora enarratum reperitur, sed r. pote in iudex exigere, quoties expedire viderit.

De calumnia juratur etiam in causa appellationis. h. d.

Praeterea k. quanquam in prima instantia partes juraverint, non tamen propterea in causa appellationis hujusmodi juramentum declinare poterunt, cum rur-

sus, & de calumnia vitanda, & dicenda veritate jurare partes sint compellendae.

Juramenti de calumnia omisso non vitat processum. h. d.

Illud postremo admonendi sumus, quod propter omissionem a tacite in tota causa calumniae juramentum, judicialis processus alias factus legitime, nec est nullus, nec ob eam causam venit annullandus: cum hujusmodi juramenta praestari de substantia ordinis iudicarii non existat.

VT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR.

TITVLVS XIII.

Lite pendente nihil innovandum: Et si tunc pendere dicitur, cum citatio legitima pervenit ad partem citatam, aut per eam factum est, quod minus perveniret. h. d.

Instituta ergo lite, & solennibus praestitis satisfactionibus, & calumniae juramento exhibito, ad probationes, & merita causae descendendum erit, & interim pendente lite nihil innovari poterit. Lis b. autem pendere hoc respectu tunc dicitur, non modo cum lis contestata fuerit, verum etiam postquam a iudice competenti citatio manavit, & ad partem citatam pervenerit, vel per eam factum est, quod minus ad ejus notitiam perveniret, dum tamen in citatione ea sint expressa, per quae possit quis instrui, super quibus in iudicio convenitur.

Ob dilapidationem etiam lite pendente sit sequestratio. h. d.

Planè e ab eo, qui postquam à sententia provocavit, possessionis fructus dissipat, etiam lite pendente sequestrari poterunt.

Litis pendencia non invalidat matrimonium contractum. h. d.

Scietiam d. si dum super matrimonio lis pendet, secundum quis matrimonium rite contraxerit, si primum non tenuisse declaratum fuerit, pendens litis obtentu secundum irritari non poterit. Et tamen qui in contemptum contraxerit, competens poenitentia imponenda erit.

DE PROBATIONIBVS.

TITVLVS XIV.

Quid sit probatio, & quibus modis fiat. h. d.

Probatio igitur est, idoneis argumentis & legitimis mediis facta demonstratio. Contingit autem quid probari variis modis: ut puta confessione partium, depositione testium, instrumentorum exhibitione, jurisjurandi religione, inspectione iudicis, notorietate rei, suspitione vehementi, fama, atque aliis adminiculis.

Quomodo nascatur probatio ex confessione, & quae sint positiones. h. d.

Partium confessione tunc constat probatio, cum reus positionibus respondendo, vel alias in iudicio de intentione confiteretur actoris. Sunt autem positiones, breves quaedam narrationes, facti seriem continentes, ad elicendam veritatem conceptae, super quibus quis perit ab adversario responderi, quas ad faciliorem & expeditionem litium propter partium confessiones, & probationum defectum usus longævus in causis admisit, & juris probavit auctoritas.

Recusans respondere positionibus habetur pro confessio. h. d.

Si quis igitur positionibus sibi factis respondere requisitus recusaverit, vel, ne responderet, se per contumaciam subtraxerit, pro confessio habendus erit. Hoc tamen ita demum obtinet, si a iudice respondere iustus, illum absentem fieri contigerit: sed si antequam juberetur, contumaciter abcesserit, tunc pro confessio minime reputabitur, sed contra eundem, tanquam contumacem, procedendum erit, prout juris ratio dicaverit.

a. C. i. in prin. & §. i. eod. tit. in 6. b. Cl. 2. eo. tit. c. Ca. si. extr. de sequest. poss. d. C. cum in Apostolica. ext. de sequest. e. Clem. fin. de verb. sign. f. C. de confess. in 6.

a. C. si. sed. si. ext. ne lite non contest. b. d. c. si. §. sunt & alii. in lit. non contest. c. C. si. ext. eo. tit. d. C. i. & seq. ex. eo. e. C. si. ext. ad. f. C. si. §. i. eod. tit. in 6. g. Ca. 2. §. procuratores. eod. tit. in 6. h. C. pen. & fin. ext. eod. tit. i. C. in fin. eod. tit. in 6. k. C. 2. in prin. eod. tit. in 6.